



# 12

DALIS

**MEDIJOS IR  
GLOBALIZACIJA**

LLL

## TEMOS AKTUALUMAS

Maršalas MakLuhanas (Marshall McLuhan, Kanados pedagogas, medijų teoretikas) dar prieš penkiasdešimt metų kalbėjo apie tai, kaip elektroninės informacijos sąsajos sukurs „globalų kaimą“. Sparčiai tobulėjančios technologijos suvaidino esminį vaidmenį globalizacijos procesuose. Kultūrinės ribos išsitraukė, gavome galimybę įžengti į viešą globalų forumą. Galime pažinti kultūras ir gauti žinių, kurių anksčiau negalėjome pasiekti. Deja, globalizacija ne visada stiprina ryšius tarp žmonių. Pasaulis dabar yra labiau fragmentuotas nei anksčiau – iškilo dar didesnės prarajos tarp turtingų ir vargšų, įtakingųjų ir bejėgių. Vadinamoji „skaitmeninė atskirtis“ ryšiai ne tik tarp atskirų valstybių, tačiau ir kiekvienos šalies visuomenės viduje. Pamokos tikslas – apžvelgti, kaip medijos skatina globalizacijos procesus, nagrinėti, kokia medijų įtaka pagrindiniams globalizacijos aspektams: ribų ištrynimui ir ribų apsaugai, kuria siekiama išvengti suvienodėjimo.

## METODINIAI SIŪLYMAI

Ši pamoka skirta *etikos, pilietiškumo pagrindų, istorijos, geografijos* mokymams siekiant apibūdinti ir analizuoti globalizacijos sampratą, paaiškinti, kur ir kaip pasireiškia ir kokių problemų kelia šis visuomeninis reiškiny.

Per kitų dalykų – informacinių technologijų, ekonomikos ir verslumo – pamokas su mokiniais taip pat galima analizuoti įvairius globalių problemų aspektus ir požūrius (pvz., skurdo, skaitmeninės atskirties mažinimo, aplinkos užterštumo ir kt.).

## TEORINĖ MEDŽIAGA

### Globalizacija

Globalizacija – tai procesas, reiškiny, vykstantis socialinėje plotmėje, apimančis pačias įvairiausias visuomenės, valstybės bei kitų socialinių darinių veiklos sritis, jų aplinką, pasireiškiantis tarpusavio ryšių intensyvėjimu, asmenų ir prekių judėjimu bei kitomis charakteristikomis viso pasaulio mastu.

Kai kurie mokslininkai globalizacijos šaknis sieja su Naujaisiais laikais, kiti – su Naujojo Pasaulio, Amerikos atradimu, tretis žvelgia į dar senesnius laikus, kai Europos ir Artimųjų Rytų prekyba su Azija vyko Šilko keliu.

Termino *globalizacija* reikšmė siejama su žodžiu „globus“ (*lot.*) – gaublys, sfera, Žemė, Žemės rutulys. Terminas pradėtas vartoti XX a. viduryje – antrojoje pusėje, apibūdinant naujos eros iškilimą, kai ėmė sparčiai intensyvėti ekonominiai ryšiai pasauliniu mastu. Iki tol buvusios atskiros kultūros ir ekonomikos tapo susijusios, atsirado galimybė keistis produktais, idėjomis, pasaulio rinkos persitvarkė, suklestėjo masinė komercializacija.

*Komercializacija* – tai veiklos priderinimas prie rinkos reikalavimų; ekonominės naudos vaikymasis kultūrinėje veikloje (*Tarptautinių žodžių žodynas*)<sup>1</sup>.

M. MakLuhanas dar prieš penkiasdešimt metų kalbėjo apie tai, kaip elektroninės informacijos sąsajos sukurs globalų kaimą: komunikacija peržengs erdvę ir laiko skirtumus, leisdama žmonėms gyventi ir bendrauti globaliu mastu (Marshall McLuhan. Kaip suprasti medijas. Žmogaus tęsiniai. Vilnius: Baltos lankos, 2003).

Jis veikusiai nustebtų sužinojęs, kad šis globalus kaimas veikia dvidešimt keturias valandas per parą, septynias dienas per savaitę.

### Medijų įtaka globalizacijai

Globalizacijoje svarbu ne tik ekonominiai mainai ir politiniai susitarimai, kurie sieja tautas ir visuomenes, tačiau ir bendras įsisąmoninimas, kad esame globalios sistemos dalis. Šis žinojimas vis sustiprinamas medijomis ir švietimu. Medijos vaidina esminį vaidmenį globalizacijos procesuose. Televizijos programos tapo tarptautinės, internetas prieinamas daugelyje pasaulio vietų, o mobiliosios technologijos susiejo pasaulį iki tol nematytu mastu. Šie veiksniai tampa esminiai politinėje, ekonominėje, kultūros plėtroje. Medijų globalizacija žengė milžinišką žingsnį informacinių technologijų srityje dėl sparčios inovacijų plėtros, kuri sutapo ir su reglamentavimo panaikinimu, privatizacija, palydovų išplitimu, skaitmenizacija. Kartu sudėjus, tai padėjo plisti pasaulyje medijų produktams (TV programoms, filmams, žinioms, žaidimams, reklamoms) milžinišku greičiu. Atsirado bendra globali rinka, peržengianti valstybių sienų ribas. Tačiau medijų produktų gamyba ir platinimas susitelkė kelių korporacijų rankose. Dominuoja apie pusė milijardų kompanijų, kurios veikia visuose žemynuose. Daugelis jų įsteigta Jungtinėse Amerikos Valstijose ar Europoje, pvz.: AOL-Time Warner, Walt Disney Co., Viacom ar Bertelsmann. Šios kompanijos skatina ir anglų kalbos dominavimą bei plėtrą pasaulio mastu.

<sup>1</sup> <http://www.tzz.lt/k/komercializacija>

Internetas tapo vienu iš esminių globalizacijos variklių. Jis ištrynė komunikacijos tarp skirtingų kultūrų ribas, apie tai ankstesnės kartos galėjo tik svajoti. Dabar beveik visos paslaugos gali būti pasiekiamos internetu, o naudojant internetinius žodynus, automatinio vertimo programėles galima suprasti, apie ką rašoma daugelyje interneto svetainių. Plačiai pasklido ne tik didžiųjų vakarietišky kultūrų produktai, ypač propaguojama JAV populiarioji kultūra, tačiau ir kitos šalys gali pigiau eksportuoti naujienas, pramogas, net skleisti propagandą.

Kultūros eksporto pionierė į kitas šalis buvo JAV pramogų pramonės televizija. Pramoginės kultūros produktai sparčiai prigijo įvairiuose pasaulio regionuose, pavyzdžiui, pramoginis kanalas „MTV“ turi padalinius visame pasaulyje, įsteigta „MTV Arabia“ ir kt. (įvairiose pasaulio šalyse esančių šio kanalo atstovybių sąrašą galima rasti „[Vikipedijoje](#)“<sup>1</sup>). Globalizuotos kultūros idėja gali būti skleidžiama taip lengvai, kaip ir pasiekama – internetu. Nors išlieka kai kurie politiniai ir socialiniai barjerai (pvz., kai kurios šalys blokuoja ar griežtai filtruoja interneto žinias), technologiniu požiūriu niekas negali sustabdyti dvipusio informacijos ir kultūros srauto pasaulyje.

### Suvienodėjimas

Tačiau nors dabar džiaugiamės ženkliu padidėjusiomis galimybėmis pažinti kultūras ir gauti žinių, kurių anksčiau negalėjome pasiekti, su globalizacija susijęs ir kitas reiškinys: suvienodėjimo

efektas. Kultūros, kurios šiandien atrodo savitos, netrukus gali tapti praeitimi, nes dominuojantis kultūros modelis nustato globalius „standartus“.

Globalus suvienodėjimas – tai procesas, kai geografiškai tolimos kultūros daro įtaką viena kitai nepaisant vandenynų ir kalnų, kurie jas skiria. Pavyzdžiui, Nigerijos „Nolivudo“ kinas „skolinasi“ scenarijus iš Indijos „Bolivudo“, kuris savo ruožtu nusižiūri į Holivudą. Globalus suvienodėjimas – tai ir technologijų susiliejimas. Viena vertus, tai suteikia daugiau galimybių išradimams naudotis medijomis, kita vertus, gauname vis daugiau informacijos ir išlieka pavojus likti paviršutiniškiems.

### Kultūrinis imperializmas

Globalus suvienodėjimas – tai ir galimybė pasauliniu mastu naudotis šiuolaikinės kultūros teikiama galimybėmis. Kita vertus, kai kurie kritikai teigia, kad tai kelia kultūrinio imperializmo grėsmę: besivystančios šalys patraukiamos ir verčiamos kurti bei skleisti normas, palaikančias tas vertybes, kurias propaguoja sistemos centras, pvz., vakarietiška kultūra.

Vakarietiški filmai, ypač amerikiečių, sparčiai randa kelią į kino teatrus, DVD grotuvas, plinta internetu. Jaunimas visame pasaulyje žiūri tokius vakarietiškus populiarius filmus kaip „Avengers“, serialus „Simpsonai“ ar „CSI Miami“. Daugelio akimis, problema yra ne šių kultūros reiškinų eksportas, o vartotojiškos kultūros eksportas, ateinantis

kartu su jais. Jau XX a. pradžioje filmai padėjo sukurti standartizuotą masinę kultūrą, nes kino mylėtojai išmoko imituoti savo mėgstamų įžymybių drabužius ir elgesį. Dabartiniai filmai padeda formuoti masinę kultūrą globaliu mastu, nes įvairių šalių gyventojai perima kalbėseną, manieras, skonių ir įpročių, atspindėtus filmuose. Yra nemažai kalbinančių JAV kultūriniu imperializmu ir komercializmu – sąmoningu kitų kultūrų užkariavimu skleidžiant vartotojiškumą. Kita vertus, Holivudo filmų įtaka pasauliniu mastu yra neišvengiama globalizacijos dalis, tai procesas, peržengiantis nacionalines sienas, atveriantis kelią laisvam idėjų srautui tarp kultūrų.

### Komercializacija

Didėjanti komunikacijos technologijų įvairovė, žiniasklaidos rinkų komercializacija ir globalizacija, masinės auditorijos fragmentacija ir „interaktyvumo“ augimas iš esmės keičia vaikų ir jaunųjų aplinkoje žiniasklaidos kompanijos vis labiau nusitaiko į vaikus kaip į ekonomiškai vertingą auditoriją. (Plg. Deividas Bakinghamas. Žiniasklaidinis ugdymas. I dalis. Informacinis raštingumas, 2003 m.) Taip auginama vartotojų kultūra.

### Lokalizacija kaip atsakas į globalizaciją

Taigi vienas esminių globalizacijos bruožų – geografinių, kultūrinių ribų ištrynimasis. Tačiau su ja susijęs ir atsakas į šį reiškinį – ribų apsauga. Atsiranda vis

daugiau skirtingų kultūrų atstovų, kurie kovoja norėdami išsaugoti savo kultūrines tapatybes, savitas tradicijas. Taip sustiprėjo vietos (lokalios) bendruomenės. Vis labiau politikai teikia pirmenybę konkrečiam regionui ir kultūrinei terpei ar vietinės rinkos poreikiams tenkinti, palaikydami vietinę produkciją ir gėrybių vartojimą išsaugojant vietos tradicijas ir kultūrinę tapatybę. Šiandien vis daugiau randasi tokių lokalių bendruomenių poreikių tenkinimo šalininkų.

Lokalizacijos šalininkai teigia, jog reikia pakeisti verslo ir ekonomikos mąstyseną „kiekvienas išsigelbsti pats“, suprantant, kad tikrasis saugumas kyla iš bendruomenės – dalijantis, o ne kaupiant, bendradarbiaujant, o ne dominuojant. Jie ragina kurti sveikesnes ir tvaresnes vietos bendruomenes, kurios stiprina vietines ekonomikas; naudoti regioninius išteklius taip, kad jie atitiktų vietinius poreikius.

### Skaitmeninė atskirtis

Būtina paminėti ir kitą reiškinį, kurį globalizacija vis labiau plėtojo. Nors buvo tikėtasi, kad globalizacija prisidės prie didesnio socialinės lygybės užtikrinimo, ėmė vis labiau ryškėti skaitmeninė atskirtis. Pasaulis dabar yra labiau fragmentuotas nei anksčiau – iškilo dar didesnės prarajos tarp turtingųjų ir vargšų, įtakingųjų ir bejėgių. Milijardai

<sup>1</sup> <https://lt.wikipedia.org/wiki/MTV>, žiūrėta 2015-10-28

žmonių neturi galimybių tokiam bendravimui, kurį atnešė globalizacija. Didelė dalis Žemės gyventojų neturi elektros, jie pasmerkti dar didesnei atskirčiai. Pavyzdžiui, internetas laikomas pagrindiniu globalizacijos atneštos „skaitmeninės revoliucijos“ pavyzdžiu. Tačiau jis didina atskirtį tarp vadinamųjų Pietų ir Šiaurės pasaulio šalių (plg. Conceptual relationship of Information Literacy and Media Literacy in Knowledge Societies. World Summit on the Information Society. UNESCO, 2013). Naujoji informacijos visuomenė atvėrė naujus horizontus tik daliai žmonių, kitus palikdama užribyje. Komunikacijos infrastruktūros stoka dalyje Afrikos, Azijos, Lotynų Amerikos šalių dar daugelį metų ribos žmonių galimybes naudotis internetu. Turtingose šalyse jaunimas ir vaikai vadinami „multimedijų karta“, bet jie sudaro tik mažąją dalį pasaulyje gyvenančių vaikų ir jaunimo.

Vadinamoji „skaitmeninė atskirtis“ ryški ne tik tarp atskirų valstybių, bet ir kiekvienos šalies visuomenėje. Tokia atskirtis susijusi ne vien tik su materialine nuosavybe, dažnai ji sutampa su kitomis „takoskyromis“: pajamų, etninės, amžiaus ir lyties. Pavyzdžiui, neturintieji informacinio raštingumo įgūdžių ar prieigos prie interneto nepasiekia didelės dalies paslaugų, kurios prieinamos tinkle, bei informacijos šaltinių, kurie galėtų praplėsti akiratį.

Globalizuotame pasaulyje vis labiau reikia žinių ir kitų kultūrų supratimo, tad atskirtis susijusi ir su prasta prieiga prie

žinių ar kultūrinių resursų, esminių socialinei plėtrai. Vis dėlto globalizacijos procesai galėtų pasitarnauti įgyvendinant viltis ir siekius atnešti taiką, saugumą, išspręsti neteisingumo problemas pasidalijant žiniomis, skatinant tokių vertybių kaip demokratija ar žmogaus teisės plitimą.

**Klasė: 9–10**  
**Trukmė: 2–3 pamokos**

### **Mokinių pasiekimai**

- Paašškinti tautinės tapatybės pokyčius globalizacijos sąlygomis: kokios vertybės ją stiprina ir kokių grėsmių kyla mūsų tautinei bendruomenei ir kultūrai.
- Analizuoti neigiamus globalizacijos poveikio pavyzdžius.
- Įvertinti globalių problemų aktualumą kasdienybėje.

### **Mokymosi uždaviniai**

1. Išsakę savo mintis ir išklause mokytojos pranešimą mokiniai nagrinės *globalizacijos, lokalizacijos, skaitmeninės atskirties* sąvokas, pateiks pavydžių ir tyrinėdami naujienų šaltinius supras jų reikšmes.
2. Debatų būdu aiškinsis ir argumentuotai atsakys į klausimą, *ar suvienodėjimas keičia asmens gyvenimą ir visą visuomenę?*
3. Diskutuodami grupelėse, žiūrėdami vaizdo medžiagą, ieškos būdų, kaip galima atsiliiepti į globalizaciją lokaliai, aiškinsis, kas yra skaitmeninė atskirtis bei sukurdami alternatyvios reklamos siužetą, pateiks konkrečių siūlymų.

### **Priemonės**

Mokytojui reikalingos IKT priemonės vaizdinei pateikčiai (1 priedas) pristatyti. Diskusijų grupėms reikalingi keli kompiuteriai arba išmanieji telefonai su interneto prieiga vaizdo medžiagos peržiūrai, spausdinti veiklos ir refleksijos lapai.

# MOKYMOSI VEIKLOS

1. *Sąvokų nagrinėjimas.* Pamokos pradžioje mokinių paprašoma pagalvoti ir 1 veiklos lapu parašyti, kaip jie supranta sąvokas *globalizacija, lokalizacija, skaitmeninė atskirtis*, kas joms būdinga?

Mokytojas pristato teorinės medžiagos *Medijos ir globalizacija* vaizdinę pateiktį. Naudojant metodą *Naujoji amerikietiška paskaita* (žr. *Ugdymo metodai*) mokiniams siūloma ir toliau pranešimo metu pildyti lentelę, jau turimas žinias papildyti nauja informacija.

Apibendrinami mokiniai pateikia pavyzdžių, atitinkančių jų aprašytų sąvokų apibūdinimus.

2. *Naujiųjų šaltinių nagrinėjimas.* Parenkama pasauliniu mastu aktuali naujiena, pvz., emigracijos problema Europoje. Naudodamiesi skirtingais naujiųjų šaltiniais (spauda, TV, interneto naujiųjų portalais), mokiniai paraginami pagnagrinėti, kaip juda ir kaip pateikiamos aktualesios žinios, ar pateikiama kaip pagrindinė naujiena, pirmame puslapyje; kaip vieni šaltiniai perima naujienas iš kitų; kokie yra naujienos pateikimo TV žiniose, spaudoje, internetiniame portale panašumai ar skirtumai (2 veiklos lapas).

Mokiniams padaroma lentelė, kurioje jie lygina skirtingų šalių interneto naujiųjų portalus ir juose pateikiamą informaciją apie tą patį įvykį, pavyzdžiui: „Verslo

žinios“<sup>1</sup>; Jungtinės Karalystės „British Broadcasting Corporation“ (BBC<sup>2</sup>); JAV „Cable News Network“ (CNN<sup>3</sup>).

Mokiniai taip pat kviečiami pasidalyti, kokias naujienas neseniai matė per televiziją, girdėjo per radiją. Aptariami klausimai: *Apie ką jos? Ar jose kalbama apie globalias problemas, ar dėmesys skiriamas vietinėms aktualijoms? Kuo jos naudingos paprastiems žmonėms – ūkininkams, namų šeimininkėms, darbininkams ir kt.? Kiek jose atspindimas paprastų žmonių, etninių mažumų gyvenimas? Kodėl dažniausiai medijos neatspindi jų aktualijų?*

3. *Globalizacija ir kultūrų suvienodinimo efektas.* Pateikiami pavyzdžiai, medijų produktų sąrašas, kuris geriausiai atspindi suvienodėjimą. Tai gali būti TV laidos, muzikiniai vaizdo įrašai, filmai. Minčių lietus: *ar suvienodėjimas keičia asmens gyvenimą ir visą visuomenę?*

Debatai (žr. *Ugdymo metodai*). Mokiniams pasiūloma dalyvauti debatuose, jie supažindinami su debatų taisyklėmis, jų struktūra.

Lentoje užrašoma rezoliucija, dėl kurios vyks debatai. Rezoliucija: „Teigiama, kad globalizacijai būdingas suvienodinimo efektas: kultūros, kurios šiandien atrodo savitos, netrukus gali tapti praeitimi, nes dominuojantis kultūros mo-

delis nustato globalius „standartus“.

Mokiniai suskirstomi į tris grupes. 1 gr. – **teisėjai**, 2 gr. – **T grupė**, teigiantieji, stengiasi įtikinti teisėjus, kad rezoliucija visada arba dažniausiai yra teisinga, 3 gr. – **N grupė**, neigiantieji, siekia įrodyti teisėjams, kad rezoliucija yra klaidinga arba kad teigiantieji klaidingai ar netinkamai ją interpretuoja.

Jei oponuojančių grupių narių skaičius didesnis, kiekviena komanda išsirenka po tris lyderius, kurie dalyvaus debatuose (debatų metu likę mokiniai dalyvauja kaip auditorija). Komandos sugalvoja po tris argumentus ir pavyzdžius, įrodančius arba paneigiančius rezoliucijos teisingumą, sugalvoja pristatymą, apsitaria, kaip paaiškins komandos nuostatą debatuojama tema, pasiskirsto kalbėtojų vaidmenimis, kas kokius argumentus pristatys, apgalvoja ir numato atsakymus į oponuojančios grupės argumentus (3 veiklos lapas).

Išklause debatų, abiejų komandų argumentų, teisėjai savo biuleteniuose (4 veiklos lapas) nuo 1 iki 4 balų įvertina, kuri komanda geriau apgynė savo poziciją, t. y. kuri komanda laimėjo.

4. *Diskusija temomis „Lokalizacija Lietuvoje“ ir „Skaitmeninė atskirtis“.* Taikomas mokymo(si) metodas „Žinių ratelis“ (žr. *Ugdymo metodai*). Mokiniai suskirstomi į dvi grupes.

Diskusija „Žurnalistų 1-ame ratelyje“ tema „**Lokalizacija Lietuvoje**“. Moki-

niai naudojami jau užpildytu 1 veiklos lapu ir 7 skaidre, jie raginami padiskutuoti ir atsakyti į klausimus:

- Kokias žinote iniciatyvas, skatinančias lokalizacijos plėtrą Lietuvoje, ar esate girdėję apie iniciatyvą „Pirk prekę lietuvišką“?

- Kaip žiniasklaidoje įvardijami, kuo pasižymi lietuviški produktai? Ar ši iniciatyva gali būti laikoma atsaku į globalizaciją?

- Kokios idėjos galėtų būti taikomos kultūros, meno srityje?

- Pažiūrėkite nevyriausybinių organizacijos „Tvarios energetikos centras“ (angl. „Centre for Sustainable Energy“) parengtą vaizdo įrašą „**Low carbon localism**“<sup>4</sup> (anglų k.) apie elektros energijos panaudojimą iš vietinių resursų ir padiskutuokite: Kokias vietines elektros energijos gamybos galimybes matote Lietuvoje?

Diskusija „Žurnalistų 2-ame ratelyje“ tema „**Skaitmeninė atskirtis**“. Mokiniai naudojami jau užpildytu 1 veiklos lapu ir

<sup>1</sup> <http://vz.lt>

<sup>2</sup> <http://www.bbc.com/news>

<sup>3</sup> <http://edition.cnn.com/>

<sup>4</sup> <https://www.youtube.com/watch?v=MPO-aEjpJ13Q>

8 skaidre, jie raginami padiskutuoti ir atsakyti į klausimus:

- Kokius žinote skaitmeninės atskirties pavyzdžius pasaulyje, Lietuvoje, savo aplinkoje?
- Kodėl Europos Komisija tiek daug dėmesio skiria skaitmeninei atskirčiai mažinti?
- Kaip galima mažinti skaitmeninę atskirtį mokykloje, savo aplinkoje?

Po diskusijų „Žurnalistų rateliuose“ mokinių grupių atstovai pristato klasei diskutuotą temą bei diskusijos rezultatus.

Kitas šio metodo organizavimo būdas – kiekviename „Žurnalistų ratelyje“ aptariamos abi diskusijų temos ir bendrai aptariami diskusijų rezultatai.

**5. Alternatyvios reklamos siužeto kūrimas.** Mokiniai paraginami įsivaizduoti, kad jie dirba žiniasklaidoje, žinių arba reklamos pramonėje.

- Mokiniais parodoma kokio nors ne-lietuviško produkto reklama. Pasiūloma sukurti reklamuojamo produkto lietuvišką variantą (pvz., girai) ir sugalvoti siužetą, kaip jį pristatyti reklamoje. Paprašoma surašyti, *kokias vertybes jie norėtų pabrėžti savo darbe, ką akcentuoti.*
- Mokiniais pasiūloma sukurti siužetą socialinei reklamai, skirtą skaitmeninei atskirčiai mažinti. Paprašoma surašyti, *kokias vertybes jie norėtų pabrėžti savo darbe, ką akcentuoti.*

Dirbama grupelėse, vėliau rezultatai pristatomi bendrai.

## MOKINIŲ PASIEKIMŲ (IŠI)VERTINIMAS

1. Alternatyvios reklamos siužeto darbo grupių kūrybinių darbų įvertinimas pagal kriterijus (0 – nėra / neatitinka, 1 – iš dalies, 2 – visiškai atitinka):

- Atpažintas ir pasirinktas tipinis globalizacijos / skaitmeninės atskirties proceso pavyzdys.
  - Aiškiai įvardytos vertybės / problemos, kylančios dėl globalizacijos ar skaitmeninės atskirties.
  - Pasiūlytas problemos sprendimo būdas.
2. *Refleksija.* Su mokiniais aptariama, ko išmoko per pamokas *Medijos ir globalizacija* bei kaip sekėsi atlikti savo vaidmenis debatuose (išdalyja-

## LITERATŪRA IR INFORMACIJOS ŠALTINIAI

1. Conceptual Relationship of Information Literacy and Media Literacy in Knowledge Societies. World Summit on the Information Society. UNESCO, 2013.
2. Pedagogies of Media and Information Literacies. UNESCO, 2012.
3. Media Literacy and New Humanism. José Manuel Pérez Tornero, Tapio Varis. UNESCO, 2010.
4. Media Education. A Kit for Teachers, Students, Parents and Professionals. UNESCO, 2006.
5. Understanding Media and Culture: An Introduction to Mass Communication. Jack Lule, Lehigh University. Saylor foundation: [www.saylor.org](http://www.saylor.org).
6. Deividas Bakinghamas. Žiniasklaidinis ugdymas. Raštingumas, mokymasis ir šiuolaikinė kultūra. I dalis. Kembridžas, Polity Press, 2003.

7. Teaching and Learning for Sustainable Future. A Multimedia Teacher Education Program: [http://www.unesco.org/education/tlsf/mods/theme\\_c/mod18.html?panel=3](http://www.unesco.org/education/tlsf/mods/theme_c/mod18.html?panel=3) 18 HYPERLINK.
8. Kristina Puleikytė. Globalizacija: kas tai?: <http://www.geopolitika.lt/?artc=280>.
9. Marshall McLuhan. Kaip suprasti medijas. Žmogaus tęsiniai. Vilnius: Baltos lankos, 2003.
10. Marshall McLuhan. The Gutenberg Galaxy: The Making of Typographic Man. University of Toronto Press, 1962.

# 1 VEIKLOS LAPAS

Kaip aš suprantu sąvokas:	Pavyzdžiai
<ul style="list-style-type: none"><li>• Globalizacija – tai ...</li><li>• Lokalizacija – tai ...</li><li>• Skaitmeninė atskirtis – tai ...</li></ul>	

## 9 VEIKLOS LAPAS

Pasaulinio masto aktuali naujiena	TV žinios	Spauda	Internetinis portalas
Pateikiama kaip pagrindinė naujiena			
Naujiena paskelbta pagrindiniame pirmame puslapyje			
Pirminis šaltinis			
Vertinimai / nuomonės			
Panašumai / skirtumai			
Ši naujiena svarbi Lietuvai, nes...			



### 3 VEIKLOS LAPAS

T ir N oponuojančių komandų pasiruošimo lapas

Pasisveikinimas ir prisistatymas

Nuostata debatuojamu klausimu

**Argumentai:**

**Irodymai:**

1 argumentas

Kalbėtojas

2 argumentas

Kalbėtojas

3 argumentas

Kalbėtojas

## 4 VEIKLOS LAPAS

Rezoliucija „Teigiama, kad globalizacijai būdingas suvienodinimo efektas: kultūros, kurios šiandien atrodo savitos, netrukus gali tapti praeitimi, nes dominuojantis kultūros modelis nustato globalius „standartus“.“

Teisėjų biuletenis

	Argumentų stiprumas (1-silpnai, 2-vidutiniškai, 3-gerai, 4-puikiai)	Argumentus pagrindžiantys įrodymai	Kalbos sklandumas	Įvertinimas (balų suma)
T grupė				
N grupė				

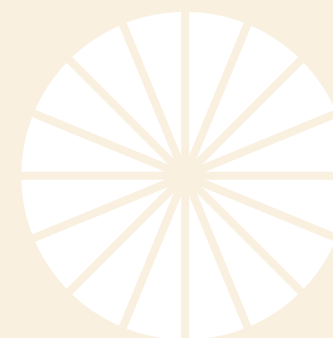
## 2 PRIEDAS

Grupės darbo įsivertinimas – „Pyrago dalijimas“

Grupė T, N, Teisėjai

Mano užduotis:

Grupės nariai:



### Įsivertinimas

1. Kaip sekėsi bendradarbiauti grupėje? Kodėl?

2. Kodėl taip įsivertinote savo indėlį į grupės darbą? Kuo jaučiuosi prisidėjęs prie bendro rezultato?

3. Ar pritariate tokiam pyrago pasidalijimui? Kodėl?

4. Ką kitą kartą dirbdami grupėje darytumėte kitaip? Kodėl?